

چکیده

موضوع این پژوهش « تهذیب نفس در قرآن و احادیث » می باشد.

مهمترین هدف در این تحقیق، ارائه اثری جامع در موضوع تهذیب و متناسب با فهم جوان امروزی و کمک به حل مشکلات اخلاقی جامعه است.

نفس به معانی گوناگونی از جمله جان و روان و... و تهذیب به معنای پاکسازی و فرد مهذب کسی است که دارای اخلاق پسندیده و نیکو و به دور از ردائل اخلاقی باشد بر این اساس نفس انسان دارای سه مرتبه مطمئنه، لوّامه و اّمّاره است.

نفس انسان در آفرینش دارای گرایش به بدی ها و نیکی هاست و انسان مکلف به پاکسازی و سرکوب بعد منفی آن شده است، زیرا راه رسیدن به رستگاری تنها در آن است.

اهمیت تهذیب نفس به حدی است که در قرآن آیات اخلاقی بیشتر از آیات احکام دیده می شود و تهذیب بزرگترین مبارزه و وظیفه بزرگ الهی و هدف بزرگ پیامبران است.

تهذیب نفس بوسیله عوامل فردی مانند توجه به فطرت و خود شناسی و... عوامل اجتماعی مانند

مصاحبت و معاشرت با صاحبان فضائل و مسئولیت دولت و... انجام می گیرد.

مهذب نباید نفس را به خود واگذارد بلکه موظف به حراست از آن است: پاسداری از نفس با تقوی و انجام

اعمال مستحب صورت می گیرد.

آثار تهذیب نفس فردی مانند صبر و تسلیم در برابر حق و... اجتماعی مانند انصاف، صلح و سازش و ...

و اخروی مانند آموزش پروردگار و خشنودی خداوند و... است و موانع تهذیب نفس در مواردی از جانب خود فرد

است مانند خودپسندی و غفلت و... و مواردی متأثر از جامعه است مانند محیط نا مناسب و... لذا باید به هوش بود

که موانع را از سر راه تهذیب به کنار زد

ویژگی این پژوهش در مقایسه با آثار پیش از خود، برخورداری از ساختار منطقی و نظم‌ی شیوا و تمرکز موضوع و بیان بیشترین عوامل و آثار و موانع به صورت روان با استناد به آیات و روایات است. این مطلب پنج بخش ذیل را دربر دارد.

مفهوم شناسی و اهمیت تزکیه نفس، چگونگی تهذیب نفس، پاسداری از نفس، آثار تهذیب نفس، موانع

تهذیب نفس

کلیدواژه‌ها: اخلاق اسلامی، نفس، تهذیب، تزکیه، طیب، طهارت، تقوی، اصلاح نفس.